

Nieuw vaccin para-tbc

Tekst: Wilma Wolters

Het bestaande vaccin tegen paratuberculose heeft een aantal ongewenste eigenschappen. De Faculteit Diergeneeskunde, waaronder assistent in opleiding Wiebren Santema, en Intervet werken daarom samen om een beter vaccin te ontwikkelen. Het zal echter nog jaren duren voordat een verbeterd vaccin voor geiten op de markt is.

Klinische paratuberculose.

Een normaal ileum (darmwand).

Foto's: Faculteit Diergeneeskunde

Dit vaccin is getest op runderen en zorgt daar voor een vermindering van de uitscheiding van de bacterie. Dat het vaccin zijn werk doet, is dus al bewezen. “En wat mooier is: een test kan nu wél onderscheid maken tussen geïnfecteerde en gevaccineerde dieren.” Verder blijkt uit voorzichtige tests dat het vaccin minimale bijwerkingen geeft. “In ieder geval geen grote ontstekingen van de huid op de plek waar geprikt is”, deelt Santema mee. Voordat het vaccin echter op de markt is, moet er nog heel wat gebeuren. “Verdere tests zijn nodig om de eerste resultaten te ondersteunen. En een goedkeuring voor gebruik van een nieuw diergeneesmiddel neemt nog eens ruim twee jaar tijd in beslag”, weet Santema. Geduld hebben dus. ✓

Wat is para-tbc?

Para-tbc wordt veroorzaakt door de bacterie *Mycobacterium avium subspecies paratuberculosis*. Deze bacterie kan de wand van de dunne darm passeren en daar overleven. Als dit gebeurt, zijn er eerst nog geen gevolgen merkbaar; in de zogenoemde stille fase is er aan het dier niets te zien. Maar na lange tijd – dat kan twee, drie jaar zijn – kunnen dieren ziek worden, gekenmerkt door sterke vermagering. De darm kan namelijk weinig voedingsstoffen meer opnemen omdat de dunne darm helemaal vol zit met bacteriën en ontstekingsweefsel. Daar is niets aan te doen en het dier zal van honger sterven.

Je kunt para-tbc bestrijden door een combinatie van maatregelen. Ten eerste moet je de hygiëne hoog in het vaandel hebben, vooral tijdens de opfok. Jonge dieren zijn namelijk het meest gevoelig voor de infectie. Ten tweede kun je een koppel dieren testen en de positieve dieren afvoeren. Tot slot kun je jonge gevoelige dieren vaccineren. Gudair is op dit moment het enige vaccin tegen de ziekte. Wiebren Santema van de Faculteit Diergeneeskunde vertelt: “Dit vaccin kent echter een aantal nadelen. Zo is het na vaccinatie moeilijk aan te tonen of dieren besmet zijn of niet. Een test kan namelijk moeilijk onderscheid maken tussen een werkelijke besmetting en de stoffen uit het vaccin. Daarnaast kan Gudair ernstige weefselreacties opleveren, waardoor ontstekingen ontstaan onder de huid, soms wel ter grootte van een tennisbal.” Santema werkt mee aan de ontwikkeling van een nieuw vaccin dat hierin uitkomst moet bieden. Het nieuwe vaccin bestaat uit een deel van de bacterie die para-tbc veroorzaakt.

PZ reserveert geld

Het Productschap Zuivel, LTO en de zuivelverwerkers vinden het nog steeds belangrijk om para-tbc te bestrijden. “Voor behoud van de afzetmarkt, maar ook om niet achter te blijven bij de rundmelkveehouderij”, zegt Mark Paauw, beleidsmedewerker melkgeitenhouderij bij LTO. Daarom zal een groep deskundigen de opdracht krijgen om een bestrijdingsplan te ontwikkelen, met bijbehorende begroting. “Die deskundigen zijn mensen van bijvoorbeeld de Animal Sciences Group, GD en Faculteit Diergeneeskunde”, denkt Paauw. PZ reserveert alvast geld voor dit onderzoek. Als blijkt dat het bestrijdingsplan dat hieruit naar voren komt zowel praktisch als financieel haalbaar is, wordt het collectief uitgevoerd. “Is dat niet het geval, dan zullen melkverwerkers die para-tbc willen bestrijden zelf een programma moeten opzetten”, aldus de LTO-man.